

VIITOS- KÄYTÄVÄ

VIITOSKÄYTÄVÄN **TALOUDELLINEN MERKITYS** SUOMELLE

www.suomenviitoskaytava.fi

Pohjois-Savon liitto

TERVETULOA **TUTUSTUMAAN** LYHENNELMÄÄN VIITOSKÄYTÄVÄ-HANKKEEN **ASiantuntijaselvityksestä**

JOHDANTO

- 5** Viitoskäytävä – kumppanuudella kehittyvä kasvuyöhyke
- 6** Haasteita ja mahdollisuuksia

TOIMIALAT JA YRITYKSET

- 9** Viitoskäytävän tärkeimmät toimialat ovat metsätalous, kaivostoiminta ja maa- ja elintarviketalous

VIITOSKÄYTÄVÄN TALOUS JA ARVONLISÄT

- 11** Mihin Viitoskäytävän tuotanto päättyy ja mitä tuotantopanoksia alueelle virtaa?
- 12** Viitoskäytävän arvonlisäys ja vienti
- 14** Metsätalouden arvoketjut
Case: Keitele Group
- 15** Metsätalouden ja -teollisuuden koneita ja laitteita valmistava teollisuus
Case: Andritz Oy

- 16** Kaivostoiminta

Case: Terrafame Oy

- 18** Maa- ja elintarviketeollisuus

Case: Osuuskunta Maitosuomi

MONIPAIKKAISUUS

- 21** Monipaikkaisuus Viitoskäytävällä
- 22** Vapaa-ajan monipaikkaisuus

TULEVAISUUS

- 24** Tulevaisuuden haasteet ja mahdollisuudet
- 25** Globalisaation kriisit ja Viitoskäytävä
- 26** Suomen talouden murrokset ja Viitoskäytävä

KATSO VIDEOMME!

VIITOSKÄYTÄVÄ - SUOMEN ITÄINEN KASVUYÖHYKE

Tämä on tiivistelmä Pellervon taloustutkimus PTT:n tekemästä raportista, jonka voi lukea kokonaisuudessaan lähteineen osoitteessa suomenviitoskaytava.fi.

JOHDANTO

VIITOSKÄYTÄVÄ – KUMPPANUUDELLA KEHITTYVÄ KASVUVYÖHYKE

VIITOSKÄYTÄVÄ ON TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN RAHOITTAMA ALUEKEHITYS- JA VERKOSTOITUMISHANKE

Viitoskäytävä on 900 kilometriä pitkä käytävä, joka muodostuu Valtatie 5:n ja Savon junaradan ympärille.

Aluekehitystoimijat yli hallinnollisten ja maakunnallisten rajojen yhdistävän hankkeen tavoitteena on luoda alueelle yhteinen strateginen visio ja toimintamalli, joiden avulla käytävällä toimivat kumppanit sitoutuvat toimimaan laajas- yhteistyöverkostossa.

Viitoskäytävän tavoitteena on tuoda esille kasvuvyöhykkeen kansallinen merkitys ja nostaa se yhdeksi Suomen pääkehittämisen ja kasvuvyöhykkeeksi. Näitä tavoitteita tukemaan tuotettiin laaja

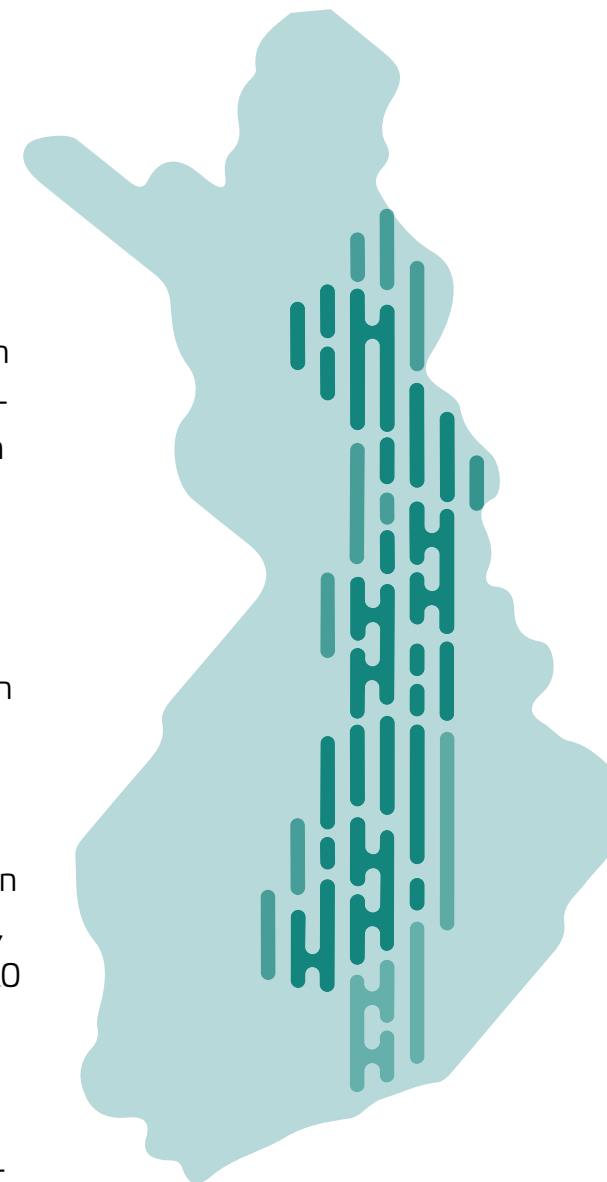
asiantuntijaselvitys Viitoskäytävän roolista. Selvityksessä perehdytään alueen vientiyrityksiin, vientituotteiden jalostusasteeseen, välilliseen vientiin ja viennin arvoon. Lisäksi asiantuntijaselvityksessä on tuotettu tietoa alueen väestörakenteesta, muuttoliikkeestä, koulutusmahdollisuuksista ja työllisyydestä. Koko selvitys löytyy osoitteesta suomenviitoskaytava.fi.

HANKEALUE

Hanketta hallinnoi Pohjois-Savon liitto. Maakunnista mukana ovat Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa ja Itä-Lappi. Pohjois-Pohjanmaan osalta Viitoskäytävän alue rajautuu

Koillismaahan. Lisäksi mukana on Heinävesi, vaikka se liittyikin vuoden 2021 alusta Pohjois-Karjalan maakuntaan.

Kokonaisuudessaan Viitoskäytävän vaikutusalue on laajempi, sillä esimerkiksi alueen tuotannon vaikutukset leviävät kuntarajojen yli. Maantieteellisesti Viitoskäytävä kattaa lähes 30 prosenttia Suomen maapinta-alasta. Alue on kuitenkin melko harvaan asuttua, ja Suomen väestöstä vain vajaa 10 prosenttia asuu alueella. Alueen merkitys esimerkiksi Suomen metsäteollisuudelle on ilmeinen, sillä metsämaasta yli 30 prosenttia ja reilu neljännes metsätaloudesta sijaitsee Viitoskäytävällä.

Viitoskäytävän alue koostuu maantieteellisesti 48 kunnasta.

HAASTEITA JA MAHDOLLISUUKSIA – VIITOSKÄYTÄVÄN ALUEELLA ON SUURI MERKITYS KOKO SUOMELLE

Useat Viitoskäytävän kunnat ovat viime vuosina kohdanneet valtakunnallisesti yleisiä haasteita. Väestö ikääntyy ja huoltosuhde heikkenee. Muuttoliike on kääntynyt voimakkaasti kohti kasvukeskuksia. Kasvukolmio vetää niin työikäistä väestöä kuin työpaikkojakin.

Viitoskäytävän vahvuuksia ovat runsaat metsämaat ja laaja järvi-seutu, jotka muodostavat vanhan perustan arvontuotannolle. Alueella tuotetaan arvokkaita raaka-aineita, välituotteita ja valmiita hyödykkeitä muiden kuntien käyttöön ja vientiin. Viitoskäytävän tärkeimmät toimialat ovat

metsäteollisuus, kaivostoiminta sekä maa- ja elintarviketalous. Näiden toimialojen yrityksillä on suuri merkitys koko Suomen tuotannolle ja taloudelle. Toisaalta Viitoskäytävä tarjoaa vehreän ja runsasjärvisen seudun vapaa-ajan asumiseen. Lisäksi alueella on useita houkuttelevia luonto- ja kulttuurikohteita. Viitoskäytävän alue onkin erittäin suosittua mökki- ja matkailuseutua.

METSÄ- JA MAATALOUTTA SEKÄ KAIVOSTEOLLISUUTTA

Viitoskäytävällä tuotetaan reilu neljäsosa koko Suomen metsätalouden arvonnäistä. Myös merkittävä osa Suomen kaivosteolli-

suudesta sijaitsee Viitoskäytävän alueella, ja Suomen kaivostuotannon arvonnäistä 23 prosenttia tulee alueelta. Erityisesti malmien kaivuu on keskittynyt Viitoskäytävän alueelle, mistä tulee lähes 90 prosenttia Suomessa kaivetuista malmeista. Viitoskäytävän maatalouden osuus koko maan arvonnäistä on 13 prosenttia. Viitoskäytävällä sijaitsee 14 prosenttia Suomen maatalous- ja puutarhayrityksistä. Maatalouden tuotantosuunnista Viitoskäytävällä korostuvat avomaantuotanto, lypsykarjatalous sekä naudanlihan tuotanto. Näiden kunkin osuus on noin neljäs- tai viidesosa koko maan avomaantuotantotiloista.

TILASTOJA SUUREMPI VÄESTÖ

Vaikka väestön määrä on Viitoskäytävällä viime vuosina laskenut, on alueella oleskelevan väestön määrä kesäkuukausina tilastotietoja selvästi suurempi. Monipuolisena mökki- ja matkailuseutuna Viitoskäytävän kunnat luovatkin suomalaisille laajat mahdollisuudet vapaa-ajan monipaikkaisuuteen. Viitoskäytävällä sijaitsee 22 prosenttia Suomen kesämökeistä ja mökkien määrä on kasvanut lähes 7 prosenttia vuosien 2005 ja 2021 välillä. Kuopio on Suomen suosituin mökkikunta.

Ilmaston muutos ja sitä vastaan taisteleva vihreä siirtymä pakottaa taloudet järjestelemään toiminto-

jaan uudella tavalla. Globalisaation haasteet ja järkkynyt turvallisuusilmapiiri vaativat tuotantoketjujen uudelleen organisointia. Viituskäytävällä on paljon potentiaalia hyötyä käynnissä olevista murroksista. Menestyksen avaimiksi on määritelty muun muassa; liikenteen sähköistymistä tukeva akkukemikaalien tuotanto sekä sijainti lähellä Venäjää, mutta kuitenkin turvallisesti Suomen maaperällä. Viituskäytävällä on merkittävää tuotantoa huoltovarmuuden osalta. Lisääntyneet etätyömahdollisuudet ja kausiväestö tukevat alueen osaavan työvoiman saatavuutta ja alueen yritysten ja palveluiden kannattavuutta.

VIITOSKÄYTVÄN TOIMIALALAT & YRITYKSET

VIITOSKÄYTÄVÄN TÄRKEIMMÄT TOIMIALAT OVAT METSÄTALOUS, KAIVOSTOIMINTA JA MAA- JA ELINTARVIKETALOUS

Tilastokeskuksen aineistojen mukaan Viitostalouden tuottaman bruttokansantuotteen osuus koko maan bruttokansantuotteesta vuonna 2022 oli 7,4 prosenttia.

Alueen bruttokansantuote on ollut vuosina 2000–2019 nousujohteista ja kasvanut esimerkiksi Pohjois-Savossa, Etelä-Savossa ja Kainuussa alle 20 000 eurosta yli 30 000 euroon asukasta kohden vuodessa.

Maa- ja metsätalous ovat viiden suurimman toimialan joukossa yli kolmessa neljäsosessa alueen kunnasta. Lisäksi alueella on paljon kiinteistö- ja rakennuspalveluita tarjoavia yrityksiä. Viitostaloudella on myös paljon kaivos- ja kuljetusalan yrityksiä.

Maakuntien osuuskaupat ovat sekä liikevaihdoiltaan että työntekijämääriltään suurimpien työnantajien joukossa Viitostalouden alueella. Alueen kuntien muiden suu-

rimpien yritysten toimialoja ovat sähkön kauppa, eri teollisuuden aloille tuotetut laitteet, puukauppa ja kaivostoiminta. Liikevaihdoltaan suurimmat yritykset sijaitsevat Pohjois-Savossa, mikä osaltaan selittää alueen suurimman asukasluvun.

Viitostalouden alueella toimivat yritykset, joiden liikevaihto oli vuonna 2021 yli 50 miljoonaa euroa. Yhdestä kunnasta on valittu mukaan enintään viisi suurinta yritystä.

ALUE	YRITYS	LIKEVAIHTO (MLJ.)
ETELÄ-SAVO		
Mikkeli	Osuuskauppa Suur-Savo	412
	Järvi-Suomen Energia Oy	144
	Lumme Energia Oy	116
	Reijers Finland Oy	95
	Kaakkois-Suomen amk XAMK	88
Savonlinna	Andritz Savonlinna Works Oy	59
Pieksämäki	KPA Unicon Oy	52
Mäntyharju	Exel Composites Oyj, pääkont.	56
POHJOIS-SAVO		
Kuopio	Osuuskauppa PeeÄssä	635
	Väre Oy	178
	Istekki Oy Viestikadun toimipiste	153
	Mondi Powerflute Oy	157
	Servica Oy	99
Lapinlahti	Osuuskunta Maitosuomi	442
Vierämä	Ponsse Oyj	582
Keitele	Keitele Timber Oy	273
	Keitele Forest Oy	141
	Keitele Wood Products Oy	128
Iisalmi	Olvi oyj	169
	Normet oy	129
Siilinjärvi	Lujabetoni Oy	181
	Voimatel Oy	127
	Savon Voima Verkko Oy	109
	Savon Voima Oyj	74
Suonenjoki	Maitomaa Osuuskunta	53
KAINUU		
Sotkamo	Terrafame Oy	378
Kajaani	Osuuskauppa Maakunta	186
	Kajave Oy	51
Kuhmo	Kuhmo Oy	126
KOILLISMAA		
Kuusamo	Pölkky Oy	143
	Koillismaan Osuuskauppa	106
	Kuljetusliike Kantola & Koramo Oy	56
ITÄ-LAPPI		
Sodankylä	Boliden Kevitsa Mining Oy	445

VIITOSKÄYTVÄN TALOUS & ARVONLISÄT

VIITOSKÄYTVÄN KANSANTALOUDELLINEN MERKITYS

MIHIN VIITOSKÄYTÄVÄN TUOTANTO PÄÄTYY JA MITÄ TUOTANTOPANOKSIA ALUEELLE VIRTAA?

Alueellinen arvonlisäys laski lähes kaikissa maakunnissa poikkeusvuonna 2020, kun pandemia vaikutti maailmanlaajuisesti talouteen.

Pohjois-Savossa ja Etelä-Savossa arvonlisäyksen muutos laski nopeammin kuin koko maassa keskimäärin, mutta Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla lasku oli selvästi hitaampaa. Lapissa arvonlisäys kasvoi jalostustoimialan kasvun ansiosta. Suurimman osan Suomen bruttoarvonlisäyksestä tuottavat palvelutoimialat, joihin

pandemiatilanne vuonna 2020 vaikutti suuresti.

Viitoskäytävän viennin ja vientiarvonlisäyksen potentiaalin havainnollistamiseksi valittiin neljä alueen vientikärkiyritystä case-tarkasteluun. Tarkasteluun valitut yritykset hyödyntävät alueen raaka-ainetuotantoa ja muita toimijoita tai verkostoja liiketoiminnassaan. Näiden yritysten osalta kuvataan mm. liiketoiminnan menestystekijöitä, viennin kehitystä ja kasvupotentiaalia. Tutustu case-tarkasteluihin seuraavilla aukeamilla.

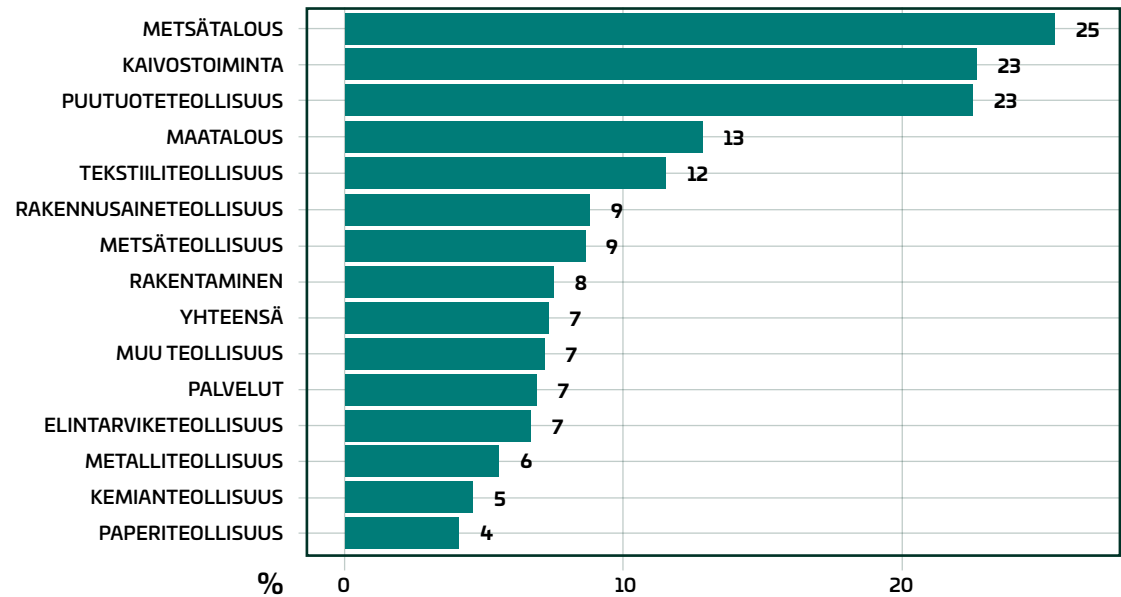

VIITOSKÄYTÄVÄN ARVONLISÄYS JA VIENTI

Vuonna 2019 Viituskäytävällä tuotettujen palveluiden ja tavaroiden kokonaisarvo eli alueen tuotos oli noin 30 miljardia euroa.

Viituskäytävän tuotos muodostuu välituotekäytöstä ja arvonlisäyksestä.

Arvonlisäyksen osuus Viituskäytävän tuotoksesta on suurempi kuin keskimäärin koko maassa, jossa se on 46 prosenttia. Korkea arvonlisäyksen osuus on seurausta ennen muuta alkutuotantovaltaisuudesta.

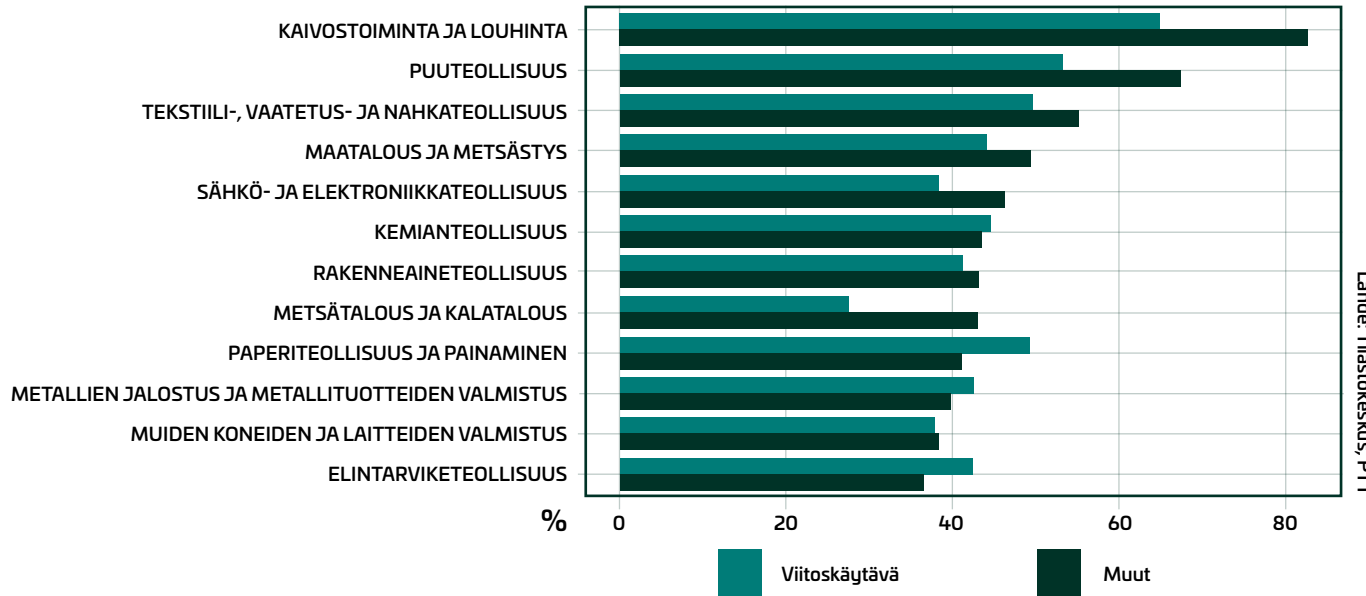
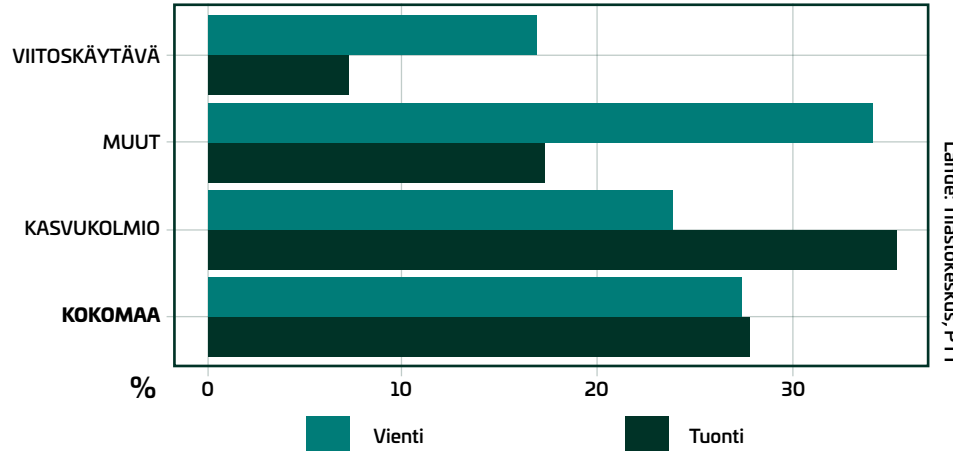

Lähde: Tilastokeskus, PTT

Viituskäytävän osuus toimialojen arvonlisäyksestä vuonna 2019. Viituskäytävän osuus toimialojen arvonlisäyksestä vaihtelee paljon toimialoittain.

Alueiden vienti ja tuonti suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2019. Viituskäytävän alue on melko omavarainen.

Alueella on paljon alkutuotantoa, ja suuri osa alueen raaka-ainetuotannosta kulutetaan alueen sisällä.

Viituskäytävän toimialojen kotimaan viennin osuus alueen bruttotuotannosta vuonna 2019. Viituskäytävän merkitys muille Suomen kunnille on merkittävä erityisesti maatalouden, metsätalouden, kaivostoiminnan ja puutuoteteollisuuden osalta.

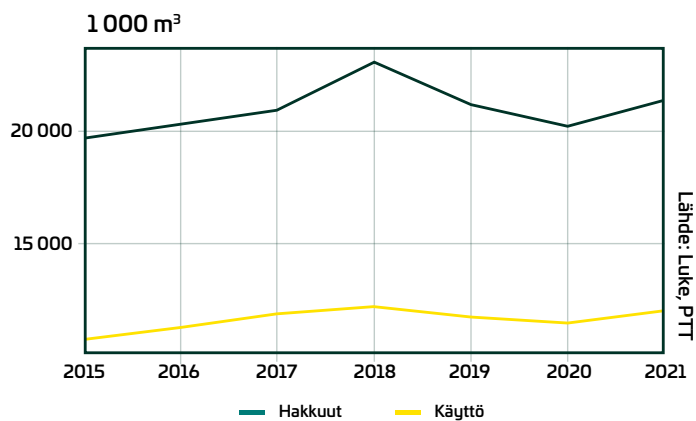

Kuva: Kainuu Arctic Lakeland

HAKKUUT JA RAAKAPUUN KÄYTTÖ

Viituskäytävällä on selvästi kokoaan suurempi vaikutus metsätaloudessa.

Viituskäytävän osuus Suomen metsämaasta ja hakkuista on noin 30 prosenttia. Viituskäytävän osuus Suomen puunkäytöstä on kuitenkin vain reilut 15 prosenttia, joten Viituskäytävän alueen maakunnista vie-dään runsaasti puuta jalostettavaksi muihin maakuntiin.

Viituskäytävän alueen hakkuut ja raakapuun käyttö (sis. tuontihake ja -puru) vuosina 2015–2021.

CASE: KEITELE GROUP

PUUTUOTTEITA MAAILMALLE VIITOSKÄYTÄVÄN TEITÄ JA RAUTATEITÄ PITKIN

Keitele Group on perheyrittys, joka valmistaa sahata-varaa ja puutuotteita Keiteleellä, Alajärvellä ja Kemijärvellä. Vuonna 2021 yritys toimitti asiakkailleen vajaat miljoona kuutiota sahata-varaa ja jalosti puutuotteita yli 300 000 kuutiota. Yhtiö on yksi alansa suurimmista Suomessa. Keitele Group on pärjännyt hyvin kansainvälisillä sahata-varamarkkinoilla, joilla menestyminen edellyttää hintakilpailu- ja laaduntuottamiskykyä.

Perustamisestaan lähtien Keitele Group on ollut vientivetoisen yhtiön. Viennin osuus yhtiön liikevaihdosta on yli 90 prosenttia. Sen tärkeimmät vientialueet ovat Aasia, Pohjois-Afrikka ja Lähi-itä. Yksistään Aasiaan suuntautuu puolet yhtiön viennistä. Aasiassa Keitele Groupin tärkein vientimaa on Japani. Viimeisten noin kymmenen vuoden aikana Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän osuus yhtiön viennistä kasvoi ja Euroopan väheni. Euroopan osuus yhtiön viennistä on nykyisin reilut kymmenen prosenttia.

Keitele Group kasvoi nykyiseen kokoluokkaansa vuosien 2013 ja 2020 välillä ostamalla ja modernisoimalla Alajärven sahan ja pystyttämällä täysin uuden sahan Kemijärvelle. Näiden vuosien välillä yhtiön liikevaihto kohosi reilusta 60 miljoonasta yli 200 miljoonaan euroon. Vuoden 2021 elokuussa päättyneellä tilikaudella Keitele Groupin liikevaihto ylitti 350 miljoonaa euroa lopputuotteiden korkeiden hintojen tukemana.

Logistiikan kannalta Viituskäytävän alueella on merkitystä Keitele Groupille. Yhtiön konttitoimitukset lähtevät Kotkan Mussalon satamasta, jonne vientituotteet Keiteleeltä kuljetaan kumipyörillä Pohjois- ja Etelä-Savon tiestöä hyödyntäen. Kemijärven sahan tuotteet Mussaloon kuljetetaan rautateitse Viituskäytävän alueen läpi kulkevaa reittiä. Lopputuotteiden lisäksi Viituskäytävän alueen rautatieverkosto palvelee yhtiön metsänomistajilta ostaman ja muille metsäteollisuusyrityksille myymän kuitupuun toimituksia edelleen sitä käyttäville tuotantolaitoksille. Sahojen sivutuotteet kuljetetaan kumipyörillä lähiseudun toimituskohteisiin. Sivutuotekuljetuksissa merkittävin suorite on hake, joka kuljetetaan sellu- ja paperitehtaille. Sahoilla syntyvät poltettavat jakeet ja pelletti kuljetetaan lähiseudun voimalaitoksiin.

Viimeaikaisista globaaleista kriiseistä koronapandemia lisäsi omatoimirakentamista, mikä paransi yhtiön tuotteiden kysyntää. Venäjän hyökkäyssota ja venäläisen sahata-varan tuontikielto Eurooppaan vähensivät kilpailua Euroopassa, mutta lisäävät sitä Aasiassa, Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä. Energiakriisi heikentää kuluttajien ostovoimaa ja pienentää heidän kulutusmahdollisuuksiaan. Tämä vähentää uudisrakentamista ja omatoimirakentamista, mikä heikentää sahata-varan menekkiä.

CASE: **ANDRITZ OY****KILPAILUETUA VIITOSKÄYTÄVÄN SELLU- JA VOIMAKATTILATEKNOLOGIAN OSAAMISEN HUIPPUKESKITTYMÄSTÄ**

Andritz Oy on yksi maailman johtavista sellu- ja paperiteollisuuden järjestelmien, laitteiden ja palvelujen toimittajista. Sen tuotealueita ovat puunkäsittely, kuituprosessit, kemikaalien talteenotto ja massankäsittely. Lisäksi Andritz Oy tarjoaa erilaisia biomassakattiloita ja kaasutuslaitoksia energian tuotantoon. Yhtiö on osa itävaltalaista Andritz AG konsernia. Andritz Oy muodostui, kun konserni osti Suomesta omistukseensa Ahlström Machinery Oy:n vuosina 2000–2001 ja KoneWood Oy:n vuonna 1994. Andritz Oy:n liikevaihto on viime vuosina vaihdellut noin 600 miljoonan ja vajaan miljardin euron välillä.

Yhtiön liikevaihdosta noin 90 prosenttia tulee viennistä. Vientikohteiden jakauma vaihtelee vuodesta toiseen eri alueille ja maihin myytyjen projektien ja niiden koon mukaan. Valtaosa Andritz Oy:n viennistä suuntautuu Etelä-Amerikkaan ja Aasiaan. Etelä-Amerikassa suurimpia kohdemaita ovat Brasilia, Uruguay ja Chile sekä Aasiassa Indonesia ja Kiina. Yhtiön viennin tärkein ajuri on sellun kysynnän globaali 1–2 prosentin suuruinen vuosikasvu.

Andritz- yhtiöt työllistävät Suomessa noin 1 600 henkeä, joista noin 1 100 on Andritz Oy:n palkkalistoilla.

Yhtiön työpaikoista 50 prosenttia sijaitsee Viitoskäytävän alueella, joten alueen yritysten ja oppilaitosten tarjoama osaaminen on yhtiön kannalta keskeistä. Andritz Oy ostaa alueen yrityksiltä alihankintapalveluita sekä palkkaa alueen ammattikorkeakouluista ja ammatikouluista työntekijöitä.

Yhtiön viennin ja kansainvälisen kasvun kannalta keskeistä on osaavan, sitoutuneen ja motivoituneen työvoiman saatavuus Varkaudessa ja Savonlinnassa. Tämän kannalta tärkeää on kaupunkien vetovoima ja houkuttelevuus asuinpaikkana sekä puolisoitten työllistyminen. Yhtiön sijoittumiseen vaikuttaa myös kustannuskilpailukyky ja henkilöstökustannukset suhteessa kilpailijamaihin.

Globaalit kriisit ovat näkyneet yrityksen toiminnassa kustannusten nousuna. Korona aikana rahti- ja materiaalikustannukset alkoivat nousta ja materiaalisien sekä laitteiden toimitusajat kasvoivat. Venäjän hyökkäyso- ta Ukrainaan päätti yhtiön asiakasprojektit Venäjällä. Energiakriisillä ei ole vielä ollut suurta vaikutusta Savonlinnan ja Varkauden toimipaikkojen kannalta, mutta sähkön saannin mahdolliset rajoitukset ja hinnannousu vaikeuttaisivat yhtiön konepajojen tuotantoa.

Viitoskäytävän alueella sijaitsee sahoja, sellu-, paperi- ja kartonkitehtaita sekä vaneri- ja LVL-tehtaita. Kolme suurinta puuta käyttävää maakuntaa ja suurimmat yksittäiset puunkäyttäjät UPM:n Pietarsaaren tehdasta lukuun ottamatta sijaitsevat Viitoskäytävän alueen naapurimaakunnissa.

METSÄTALouden JA -TEOLLISUUDEN KONEITA JA LAITTEITA VALMISTAVA TEOLLISUUS

Viitoskäytävän toimivista metsäteollisuuden järjestelmiä ja laitteita valmistavista sekä palveluja toimittavista konetuoteteollisuuden yrityksistä merkittävimmät ovat Andritz Oy ja Valmet Oyj. Molemmat valmistavat järjestelmiä ja laitteita myös energiateollisuudelle. Metsätalouden kone- ja laitevalmistajista merkittävin on metsäkonevalmistaja Ponsse Oyj.

MERKITTÄVÄ OSA SUOMEN KAIVOSTEOLLISUUDESTA SIJAITSEE VIITOSKÄYTÄVÄN ALUEELLA

Kaivostoiminnan liikevaihto on Suomessa noin kaksi miljardia euroa vuodessa. Vuosittaiseen liikevaihtoon vaikuttaa paljon malmien hintakehitys. Kaivannaisten kysyntää lisää globaali elintason nousu ja energiamurros.

Suomalaisten toimijoiden kilpailuetua kasvattaa vastuullisuuskykyjen korostuminen ja heikentynyt globaali turvallisuustilanne, minkä seurauksena on korostunut malmien saatuuden turvaaminen poliittisesti vakailta ja turvallisilta alueilta.

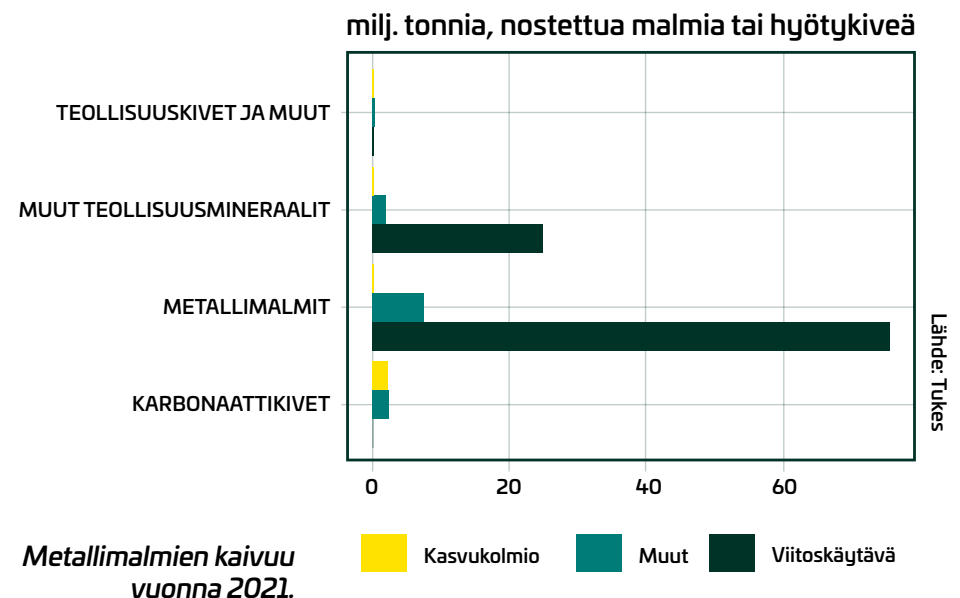
Kaivosteollisuudessa on käynnissä merkittävä murros, jonka tavoitteena on saavuttaa hiili-

neutraalisuus. Kaivoksilla on tärkeä rooli vihreän siirtymän myötä syntyvän uuden teollisuuden mahdollistajana. Akkukemikaalien tuotanto onkin uudistanut alaa. Suomi on ainoa maa Euroopassa, joka tuottaa ja jalostaa akkuihin välttämätöntä kobolttia. Useiden metallien kotimainen kaivostuotanto on moninkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Silti rikasteiden tuotanto ei riitä kattamaan kotimaista kysyntää. Metallinjalostajat toimivatkin suurelta osin tuontirikasteiden varassa.

Suomen kaivostoiminnan arvonalisästä 23 prosenttia tulee Viitoskäytävällä. Erityisesti malmien kaivuu on keskittynyt Viitos-

käytävän alueelle, mistä tulee lähes 90 prosenttia Suomessa kaivetuista malmeista. Alueella sijaitsee useita suuria kaivoksia ja niillä on merkittävä työllistämisvaikutus. Sotkamossa sijaitseva Terrafame Oy tuottaa yksin noin

50 prosenttia metallimalmeista. Terrafamen osana toimii maailman suurimpiin kuuluva akkukemikaalitehdas. Euroopan suurimmat nikkelimalmivarat sijaitsevat Terrafamen kaivospiirillä Sotkamossa.

CASE: TERRAFAME OY

AKKUKEMIKAALITEHDAS TUOTTAÄ VIITOSKÄYTÄVÄLLÄ TÄRKEITÄ RAAKA-AINEITA SÄHKÖAUTOJEN AKKUJEN VALMISTUKSEEN KANSAINVÄLISILLE MARKKINOILLE

Terrafame on Sotkamossa Kainuussa sijaitseva kaivos- ja kemianteollisuuden yritys. Yhtiö perustettiin vuonna 2015, kun se osti konkurssiin menneen Talvivaara Sotkamo Oy:n. Valtio omistaa Terrafamesta 71 prosenttia. Yritys tuottaa pitkälle jalostettuja akkukemikaaleja, joita käytetään sähköautojen akkujen tuotannossa. Akkukemikaalitehdas tuottaa sivutuotteena ammoniumsulfaattia, jota käytetään lannoitteiden valmistukseen. Lisäksi Terrafame tuottaa merkittävän määrän sinkkiä ja pienen määrän kuparia.

Yrityksen kaikki toiminnot sijaitsevat samalla teollisuusalueella. Jalostusprosessi on iso osa yrityksen arvoketjua ja siksi yritys luokitellaan kemianteollisuuden yritykseksi. Vuonna 2021 yrityksen liikevaihto oli 378 miljoonaa euroa ja omaa henkilöstöä yrityksellä oli noin 850 henkilöä. Suunnilleen saman verran yritys työllisti alihankinnan kautta. Yrityksen akkukemikaalituotan-

to myydään ulkomaille. Lannoitteiden raaka-aineiden tuotannosta osa jää Suomeen.

Terrafamen metalliraaka-aineet tulevat omasta kaivostoiminnasta. Jalostusprosessissa käytettävät muut raaka-aineet tuodaan. Noin 80 prosenttia työntekijöistä on kainuulaisia. Osa työntekijöistä on muuttanut alueelle työpaikan perässä. Yritys tekee yhteistyötä alueen ammatti- ja ammattikorkeakoulujen kanssa, jotta yritykselle saataisiin osaavaa työvoimaa. Korkean osaamisen asiantuntijat rekrytoidaan valtakunnallisesti.

Yrityksessä on tunnistettu vahvuustekijäksi strateginen valinta keskittyä akkukemikaalien valmistukseen. Liikenteen sähköistyminen kiihtyy lähivuosina, mikä takaa kysynnän akkukemikaaleille. Terrafamen tuottamien akkukemikaalien hiilijalanjälki on merkittävästi pienempi kuin verrok-

kiyritysten ja niiden alkuperä voidaan osoittaa aukottomasti, mikä on merkittävä tekijä koko auton hiilijalanjälkeä määriteltäessä.

Liiketoiminnan haasteiksi on tunnistettu joidenkin erikoisosajien kuten sähköautomaatio-osaajien rekrytoiminen. Lisäksi viranomaisprosessien läpimeno vie aikaa. Yrityksen tulevaisuuden näkymät ovat valoisat. Liikenteen sähköistyminen pitää akkuminaerialien kysyntää yllä ja Terrafamella on tarkoitus käynnistää uraanin talteenotto kesään 2024 mennessä.

Muiden metallien ohella myös uraani otetaan tulevaisuudessa talteen, niin kuin kaivoslaki velvoittaa. Louhitusta uraanista tuotetaan uraanioksidia, joka myydään jatkojalostukseen ulkomaille. On mahdollista, että myöhemmin suomalaiset ydinvoimalat voivat hankkia sitä polttoainekseen. Myös kierrätettyjen akkujen hyödyntäminen uudel-

leen raaka-ainetuotannossa tarjoaa Terrafamelle tulevaisuudessa uusia mahdollisuuksia.

Viitoskäytävällä luontoarvot ovat erittäin tärkeitä. Kaivostoimintaan ja kemiallisiin prosesseihin liittyy merkittäviä ympäristöriskejä. Yrityksessä suhtaudutaan näihin riskeihin vakavasti. Ulkopuolisten toimijoiden tuottamat ympäristötarkkailuraportit julkaistaan vuosittain. Lisäksi Terrafame käsittelee ympäristöasioita yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Keskusteluita käydään hyvässä yhteishengessä eikä vastakkainasettelua toivota, sillä kaikilla osapuolilla on tavoitteena kehittää Kainuun aluetta.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on haastanut Terrafamen tuotantoketjua. Venäjältä tulleiden raaka-aineiden hankinta on pitänyt siirtää muualle. Tässä prosessissa on onnistuttu hyvin ja muutoksen on ajateltu olevan pysyvä.

MAATALOUDEN TUOTANTOSUUNNISTA VIITOSKÄYTÄVÄLLÄ KOROSTUVAT AVOMAANTUOTANTO, LYPSEKARJATALOUS SEKÄ NAUDANLIHANTUOTANTO

Elintarviketeollisuus on neljänneksi suurin teollisuudenala Suomessa. Viimeaikaiset globaalit kriisit ovat korostaneet maa- ja elintarviketalouden merkitystä huoltovarmuuskriitisenä toimialana.

Elintarviketeollisuus on melko vakaa toimiala; ruuan tasainen kotimainen kysyntä ylläpitää toimialan rakennetta. Elintarviketeollisuudelle kotimainen raaka-aine on tärkeä kilpailutekijä, sillä raaka-aine tuotetaan valtaosin lähellä jalostavaa teollisuutta.

Perusraaka-aineissa (vilja, maito, liha) omavaraisuusaste on erittäin korkea. Maa- ja elintarviketalouden tila ja toimintavarmuus säilyi

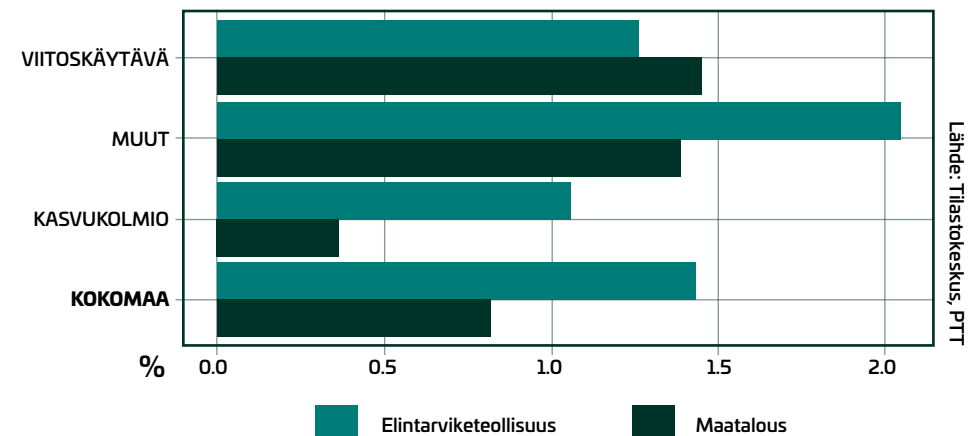
verraten vakaana koronapandemiassa. Venäjän hyökkäyssota ja energiakriisi ovat kuitenkin nostaneet entistä näkyvämmäksi toimialan riippuvuuden tuonnista koskien erityisesti maatalouden tuotantopanoksia.

Valtaosa elintarvikealan yrityksistä työllistää alle 10 henkilöä. Viitoskäytävän maakunnista Pohjois-Savossa on eniten elintarviketeollisuuden toimipaikkoja. Liikevaihdoltaan suurin elintarvikealan yritys Viitoskäytävän alueella on Osuuskunta Maitosuomi, jonka kotipaikka on Lapinlahdella Pohjois-Savossa.

Viitoskäytävän alueella maatalous- ja puutarhayrityksiä oli

yhteensä 6 406 vuonna 2021. Osuus on 14 prosenttia koko Suomen maa- ja puutarhatalouden yrityksistä. Etelä-Savossa, Pohjois-Savossa ja Kainuussa sijaitsee 26 prosenttia koko maan avomaantuotantotiloista, 22 prosenttia lypsykarjataloudesta ja 20 prosenttia naudanlihantuotannosta. Pohjois-Savon maakun-

nassa elintarvikealan osaamisen kärkeen voidaan lukea maito-, luomu- ja marjatuotanto. Alueella tuotetaan kolmannes Suomen mansikantuotannosta. Etelä-Savon osaamisen kärkeen voidaan nostaa kalanjalostus. Etelä-Savo on myös luomupuutarhatuotannon edelläkävijä.

Maatalouden osalta Viitoskäytävän osuus koko maan arvonnäykyksestä on 13 prosenttia – suurempi kuin koko maassa keskimäärin.

CASE: OSUUSKUNTA MAITOSUOMI

LAPINLAHDEN TEHDAS JALOSTAA VIITOSKÄYTÄVÄN ALUEELLA TUOTETUSTA MAIDOSTA LISÄARVOTUOTTEITA VIENTIIN

Osuuskunta Maitosuomi on merkittävä Viitoskäytävän alueen toimija maitosektorilla ja koko maidontuotannon arvoketjussa. Se on 42,4 prosentin osuudella suurin Valion omistajaosuuskunta. Maitosuomen liikevaihto vuonna 2021 oli 442 miljoonaa euroa, ja maidontuottajia oli 1 973. Osuuskunnan kotipaikka on Lapinlahdella, missä toimii myös Valion Lapinlahden tehdas – yksi Valion suurimpia tuotantolaitoksia.

Suomessa maidontuotanto ja nautakarjatalous perustuu pitkälti nurmiviljelyyn. Pohjois-Savo ja Kainuu ovat maidontuotannon ydinalueita Viitoskäytävän alueella. Vuonna 2021 Osuuskunta Maitosuomi vastaanotti maitoa 846 miljoonaa litraa, mikä on 38 prosenttia koko maidontuotannon volyyymistä.

Viitoskäytävän alueelta tulee noin viidennes kaikesta Suomessa tuotetusta maidosta.

Alueen raaka-ainetuotanto on keskeisessä roolissa Maitosuomen liiketoiminnalle. Viitoskäytävän alueella tuotettu maito jalostetaan kokonaisuudessaan Lapinlahden tehtaalla. Keskeinen vahvuustekijä on myös maidonjalostusosaaminen. Pohjois-Savossa on vahva klusteri maidonjalostukselle ja alueen toimijat ovat keskeisessä roolissa osana verkostoa lypsykarjatalouden ja maidonjalostuksen osaamisen kehittämisessä.

Valion Lapinlahden tehtaan tuotannosta 75 prosenttia menee vientiin (28 maahan). Myös kotimarkkina on tärkeä

alue. Globaali markkina kasvaa samalla, kun ruuan kysyntä maailmassa kasvaa. Maitotuotteiden viennissä painopiste ja vientikohteet ovat rakentuneet uudeelleen viennin romahdettua Venäjälle. Lapinlahden tehtaalla tuotettuja juustoja viedään mm. Keski-Euroopan ja USA:han markkinoille. Aasian markkinoilta on haettu viennin kasvua lastenruokien raaka-aineilla. Lapinlahden tehdas on keskeisessä roolissa, kun Valion uuden strategian myötä viennissä satsataan tulevaisuudessa lisäarvotuotteisiin, joissa kasvavaa kysyntää on erityisesti teollisuusasiakkaiden lisäarvojuuhteilla.

Globaalit kriisit korostavat ruuantuotannon merkitystä huoltovarmuuskriittisenä toimialana maailmanlaajuisesti. Maatalouden kannattavuuskriisi

koettelee myös maitotiloja. Maidontuotannon muuttuvat kustannukset ovat nousseet merkittävästi vuoden 2021 syksystä alkaen. Osaamisen kehittäminen ja nuorien maidontuottajien tuloalalle sekä investoinnit ovat keskeisessä roolissa maidontuotannon jatkuvuuden varmistamiseksi ja kilpailukyvyyn kehittämiseksi. Ilmastokysymykset ovat keskeisiä osuuskunta Maitosuomelle, joka on sitoutunut Valion hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseen vuoteen 2035 mennessä. Lapinlahden tehtaalle on tehty mittava investointi energiatehokkuuden parantamiseksi.

MONIPAIKKAISUUS
VIITOS-
KÄYTÄVÄLLÄ

MONIPAIKKAINEN VÄESTÖ NOSTAA KUNTIEN VÄESTÖMÄÄRÄÄ HUOMATTAVASTI

Suomessa erittäin yleinen monipaikkaisuus on lisääntynyt viime vuosikymmeninä. Monipaikkaisuus tarkoittaa sitä, että ihmiset viettävät arkea ja vapaa-aikaa useassa eri paikassa eri syistä, kuten vapaa-ajan asuminen, työssäkäynti ja opiskelu.

Työhön ja opiskeluun liittyviä monipaikkaisuuden kuntatyyppejä ovat etätyö-pendelöintikunnat, pendelöintikunnat, opiskelu-kaupungit, työpaikkaomavaraiset työasuntokunnat ja työpaikkaomavaraiset kunnat.

Kaupunkialueilla tärkeimpiä monipaikkaisuuden muotoja ovat pendelöinti ja etätyö. Maaseutumaisille kunnille puolestaan

tyypillisempää on vapaa-ajan asuminen. Monipaikkaisuus hyödyttää kuntataloutta kiinteistövero- ja palvelumaksujen kautta. Lisäksi monipaikkainen väestö tukee alueen yritysten kysynnän kasvua ja vahvistaa kunnan elinkeinorakennetta. Toisaalta monipaikkaisuus saattaa aiheuttaa kunnalle resurssipaineita. Esimerkiksi vapaa-ajan monipaikkaisuus voi vaatia teknisten palveluiden osalta tiestön ylläpitoa, jätehuollon järjestämistä sekä riittävien tietoliikenneyhteyksien tarjoamista.

ARJEN MONIPAIKKAISUUS

Työssäkäynnin ja opiskelun osalta Viitoskäytävällä on useita pendelöinti- ja opiskelukuntia. Alueen

suurimmat kunnat – Kuopio, Kajaani ja Mikkeli – määrittyvät opiskelukunniksi. Pendelöintikunnat sijaitsevat näiden naapurustossa. Muun muassa Rautalampi, Pieksämäki, Suonenjoki, Kuusamo ja Taivalkoski ovat työpaikkaomavaraisia kuntia. Kuhmo, Suomussalmi, Puolanka ja useat Itä-Lapin kunnat ovat työpaikkaomavaraisia työasuntokuntia. Lisäksi Viitoskäytävän alueella on useita kausityökuntia, kuten Pielavesi, Juva ja Sonkajärvi.

Viitoskäytävän alueelle sijoittuu myös useita vapaa-aikaan liittyviä monipaikkaisia kuntia. Vapaa-ajan monipaikkaisuus keskittyy Viitoskäytävän pienimpiin kuntiin.

KYMMENESTÄ SUOSITUIMMASTA MÖKKIKUNNASTA NELJÄ SIJAITSEE VIITOSKÄYTÄVÄN ALUEELLA

Kausiväestöllä on entistä suurempi merkitys alueiden kehityksessä. Vapaa-ajan asumisen – mökkeilyn ja matkustelun – myötä Viitoskäytävällä runsaine järvisetuineen on suuri merkitys Suomen väestölle monipaikkaisuuden luojana.

Kausiväestön määrä lisää joillakin alueilla väestön määrää merkittävästi varsinkin kesäkuukausina. Lisääntyneet etätömahdollisuudet ja parantuneet tietoliikenneyhteydet ovat mahdollistaneet mökkeilyn ja työnteon yhdistämisen entistä useammin.

TILASTOT EIVÄT PYSY PERÄSSÄ

Väestökehityksen kausittaisuus on viime vuosikymmeninä voimistunut, eikä väestötilastointi

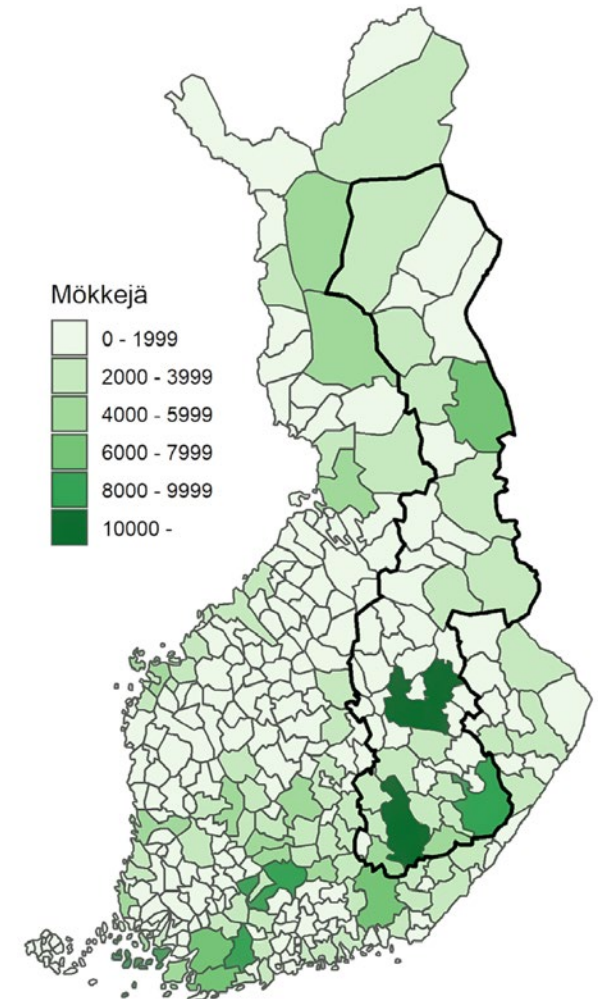
pysty tuomaan esille alueiden tosiasiallista väestötilannetta. Kausiväestön määrää ja alueen keskiikäilukua ei tilastoida virallisissa väestötilastoissa, joten kausiväestön merkitys alueelle tulee usein aliarvioitua.

Tutkimuksessa on tuotu esille, että vapaa-ajan asuminen on luonut Suomeen vastakaupungistumisen ilmiön, jossa vapaa-ajan väestövirrat suuntaavat kaupungeista maaseudulle. Tämä kausiväestön kasvu maaseudulla on lieventänyt tilastoista havaittavan alueen väkiluvun muutoksia.

Kausiväestön kasvu ajoittuu kesäkuukausille, sillä mökkeilyaika ajoittuu suurimmaksi osaksi kesälle. Mökkien parantunut varustelu-

taso on mahdollistanut mökkeilyn lisäämisen myös kesäkauden ulkopuolella. Tammi- ja helmikuu ovat hiljaisimpia mökkeilykuukausia.

Tutkimusten mukaan kausiväestön suurimmat alueelliset keskittymät sijoittuvat heinäkuussa Salpausselälle ja Järvi-Suomeen sekä rannikkoalueille. Suomen maakunnista Etelä-Savon väkiluku vaihtelee vuoden aikana eniten. Etelä-Savossa kausiväestö on suuruudeltaan yli kaksinkertainen tilastoituun väkilukuun nähden.

Vuoden 2021 tilastojen mukaan Viitoskäytävällä sijaitsee lähes 22 prosenttia Suomen kesä-mökeistä. Mökkien määrä Viitoskäytävän alueella on kasvanut lähes 7 prosenttia vuosien 2005 ja 2021 välillä.

TULEVAISUUDEN HAASTEET & MAHDOLLISUUDET

GLOBAALIN TOIMINTAYMPÄRISTÖN HAASTEIDEN LISÄKSI SUOMEN TALOUDEN OMAT SUURET ONGELMAT MUOKKAAVAT TALOUTTA. TÄLLÄ ON SUURI MERKITYS MYÖS VIITOSKÄYTÄVÄN ALUEEN TULEVAISUUDEN MENESTYKSEEN

GLOBALISAATION **KRIISIT** JA VIITOSKÄYTÄVÄ

ILMASTONMUUTOS

Ilmastopolitiikan keinoilla pyritään rajoittamaan ilmaston lämpenemistä. Keskeinen elementti vähähiiliseen tuotantoon siirtymisessä on fossiilisen energian merkittävä vähentäminen.

Käytännössä tämä tarkoittaa tuotannon ja liikenteen sähköistämistä, johon Viitoskäytävän alueella on jo tehty merkittäviä investointeja. Kaivostoiminnan lisääminen ei kuitenkaan ole ongelmatonta, ja sen aiheuttamat luontoarvojen menetykset tulee huomioida elinkeinopolitiikassa erityisesti matkailun osalta.

Viitoskäytävän alueella on mahdollista lisätä myös sähkön tuo-

tantoa. Erityisesti tuulivoimassa on suuri potentiaali. Tuskallisen kuuma ja kuiva ilma siirtää turismivirtoja viileämmille alueille.

Pidemmälle ajanjaksolla myös ruuantuotannon merkitys voi Suomessa kasvaa, jos kuumuus ja kuivuus vähentävät ruuantuotantoa Etelä-Euroopassa.

VENÄJÄN HYÖKKÄYSSOTA UKRAINAAN

Venäjän hyökkäyssodan välittömät vaikutukset Viitoskäytävälle ovat negatiivisia. Kauppa ja turismi ovat vähentyneet murto-osaan aiemmasta. Rauhan palatessa kauppasuhteet kuitenkin palautunevat, koska Venäjä säilyy maantieteellisen

läheisyytensä, väestömääränsä ja fossiilisen energian vientituulojen vuoksi alueellisesti merkittävänä talousalueena. Myös turismivirrat Venäjältä palautunevat ainakin osittain rauhan lopulta koittaessa.

KORONAPANDEMIA

Globaalin turvallisuusympäristön kasvaneet riskit ovat muuttaneet suhtautumista globaaleihin tuotantoketjuihin. Huoltovarmuuden osalta Viitoskäytävän tuotanto on potentiaalisesti merkittävää monellakin alalla.

Maataloustuotteiden ja monien malmien ja niiden rikasteiden osalta Viitoskäytävän tuotanto

on korvaamattoman tärkeitä. Lisäksi monet uudet tuotteet korostavat Viitoskäytävän merkitystä. Esimerkiksi tekstiilituotannon tarvitsemat kuidut voivat jatkossa olla enenevässä määrin myös puusta tuotettuja.

Yrityksille tärkeiden toimitusketjujen luotettavuuden osalta Viitoskäytävä tarjoaa omilla tuotannollisilla painopistealueillaan potentiaalisen tuotannon uudelleen sijoittumisalueen.

SUOMEN TALOUDEN MURROKSET JA VIITOSKÄYTÄVÄ

Taloudet kehittyvät nykyisten vahvuusalueidensa uudistamisen myötä. Viitoskäytävän osalta tämä tarkoittaa ennen kaikkea metsätalouden, maa- ja elintarviketalouden, kaivostoiminnan sekä näihin liittyvien palveluiden kehittymistä. Lisäksi Viitoskäytävän merkittävät luontoarvot tarjoavat matkailulle hyvän kasvualustan.

KASVUA TUKEVIEN INVESTOINTIEN EDELLYTYKSET

Vaikka investoinnit nykyisen tuotevalikoiman tuotannon kasvattamiseksi ovat tärkeitä, suurempi merkitys arvonlisän kasvamiselle ovat uudet, entistä korkeamman arvonlisän tuotannon mahdollistavat investoinnit.

Olellaisen tärkeätä on kyetä ottamaan käyttöön muualla syntynyttä teknologian kehitystä, koska tuotekehitystoiminta vaatii usein onnistuakseen laajan korkeakouluverkon ja suuren määrän koulutettua työvoimaa.

Edellytys yrityksen investointipäätökselle on riittävän osaavan työvoiman saatavuus. Viitoskäytävän alueen investointien kasvu edellyttääkin elinkeinoelämää palvelevan riittävän kattavan ammattikorkeakoulu- ja ammattikouluverkoston olemassaoloa. Erityinen huomio on kiinnitettävä koulutuspaikkojen määrään ja siihen, kuinka hyvin annettava koulutus vastaa nykyisten ja tulevien kasvualojen tarpeita.

Viitoskäytävän suhteellinen vahvuus verrattuna muihin alueisiin on fyysisissä tuotteissa. Tämän vuoksi toimiva ja kustannustehokas logistiikkaketju on välttämätön edellytys investoijille. Erityisesti maanteiden toimivuus on ensiarvoisen tärkeätä. Myös rataverkolla on oma merkityksensä erityisesti metsätalouden osalta.

TYÖN TEKEMISEN UUDET KÄYTÄNNÖT

Pandemia lisäsi räjähdysmäisesti etätöiden tekemistä Suomessa. Tämä vähensi varsinkin tietotyötä tekevien työntekijöiden osalta merkittävästi kodin ja työpaikan välisen etäisyyden merkitystä asuinpaikan valinnassa. Murros hyödyttää Viitoskäytävän yrityksiä, joiden on mahdollista hyödyntää muualla asuvia osajia. Etätömahdollisuudet helpottavat myös fyysistä läsnäoloa vaativien ammattilaisten houkuttelua alueen työmarkkinoille, kun tietotyötä tekevän puolison työskentelymahdollisuudet ovat laajentuneet. Koska asuntojen hinnat ovat esimerkiksi pääkaupunkiseudulla moninkertaiset verrattuna Viitoskäytävään, näyttäytyy alue jatkossa entistä houkuttelevampana asuinseutuna.

VÄESTÖKEHITYS JA TALOUSKASVU
Viitoskäytävän väestö on vähentynyt jo pitkään. Toteutunut kehitys ei kuitenkaan ole ennuste tulevasta. Jos edellä

kuvatut mahdollisuudet alueen elinvoimassa ja työntekemisen tavoissa realisoituvat, voi toteutua väestökehitys poiketa merkittävästi nykyisestä arviosta. Osaavan työvoiman saatavuus on keskeinen tekijä sekä nykyisen että tulevan tuotannon rakenteen kannalta. Koska osaavan työvoiman määrä vaikuttaa sekä suoraan investointien että välillisesti huoltosuhteen kautta alueen elinvoimaan, on Viitoskäytävän mahdollista päästä hyvien kehityskulkujen kehään hyödyntäen käsillä olevia talouden murroksia. Tällöin myös väestön ikääntymisestä seuraavat välttämättömät panostukset olisivat talouden kantokyvyn rajoissa.

**VIITOS-
KÄYTÄVÄ**

KAIKKI JA ENEMMÄNKIN

www.suomenviitoskaytava.fi

Pohjois-Savon liitto

Hanketta koordinoi: Pohjois-Savon Liitto **Hankeaika:** 19.2021 – 31.12.2023 **Rahoittaja:** Työ- ja elinkeinoministeriö TEM **Osarahoittajana:** Pohjois-Savon liitto; Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen eli ns. AKKE-rahoitus

Viitoskäytävä on 900 km pitkä käytävä. Valtatie 5 ja Savon rata vyöhykkeen selkärunkaa, jonka ympärille käytävä muodostuu. Valtatien ja radan kehittämispotentiaalin yhdistäminen mahdollistaa aluekehityksen vihreän siirtymän sekä kestävän aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kokonaisvaltaisen kehittämisen.